

naam van haar „De lach verdachte met de leering al vele helpt ons toch hier de strijd „werkelijkheid“ is en van hun „En zoolang geopenbaarde lem geregeerde hamen, lichte triomfantelijk te beheerschen word, werd het haar „weenen“ en bezweek de es Geestes, oor Zich en erk doet, Zijn fte spreekt en nd. Toen wist niet pas daar aan de belofte ar wil zijn ge- Want die be- e alles behe- e l i j k h e i d. iakt haar ver- e belofte vol- naakte lach is net Gods con- rdt opgeschort, er komen gaat, niet zullen ge- . Zalig zijn zij, wege gelachen llenstige hou- iedereen graag et leven en de , ook dat gaat f. Maar lachen e beloften der tracht van het r den mensch. roclameert een al wat ko- vondergeboorte

— en daarom hen, niet maar zaligheid — en eeuwigen lach zheid de zalig.

H. J. S.

LIJK LEVEN

slagen, maar AAGD; en die ou aanvoeren: t geslaagd wa- en zeggen: hoe vormen? Ja, idderbos en dr t.

waarheid-als- is om het niet ag dus aan het daarmee uit), e Bondt netjes er is een knap genre optisch

telijke memorie lidaat bezwaar e onderstelling ezig is bij elk

ep, u doet nu schreven heeft; daarvan niets. d. Want op bl. „cand.“ die om- rland, vandaag taat het bewijs, shreven aan de in het door dr

nkele zinsneden uitspraken van r geheel worden n zij nu een te- raard niet mag voormelde uit- alinea volgens uitverkoren kin- oop. Dit laatste ij eventueel ten e eerste alinea

DIE EERSTE

ALINEA WAS BINDEND VERKLAARD, en dat was zoo pas door den „candidaat“ opgemerkt, K.S.), volgens dit slot niet voor wedergeboren houden mag, — daar ik anders aan de vrijmacht van God te kort zou doen door iets te onderstellen, waarvan Hijzelf openbaart, dat Hij het verborgen houdt.”

Hieruit blijkt dus, dat de candidaat wel degelijk heeft gezegd wat dr de Bondt ontkent door hem gezegd te zijn, en dat hij bovendien de heele synodale wijsheid dadelijk heeft doen zien als zichzelf verterende door tegenstrijdigheid.

En daarna komt dan dr de Bondt voor den derden keer zijn „es ist nicht wahr“ uitstooten tegen ds Schep. Ds Schep constateerde, dat cand. Schilder was geweerd, al dadelijk den eersten keer (later trouwens onophoudelijk), zakelijk was geweerd op dezen grond: cand. S. verwerpt en bestrijdt als bindende leer der kerk, dat de doop aan de kinderen de (onderstelde) aanwezige inwendige genade bezegelt.”

ES IST NICHT WAHR, roept dan de Haagsche man van j'accuse.

Maar de candidaat schreef, in dezelfde memorie, bl. 47:

„Immers wordt door 1905 het „geheiligd“ op één lijn gesteld met „wedergeboren“, en als ik dit laatste woord versta in den zin dien het klaarblijkelijk daar hebben wil..... dan kan ik deze nevenstelling niet erkennen. Ik meen daardoor te kort te doen aan Schriftwoorden als Hebr. 10: 29 en 1 Cor. 7: 14, waarbij ik het recht wil houden ze op den doop van toepassing te achten; dit recht zou ik mij ontnemen door een uitspraak te aanvaarden, waarin het „geheiligd“ wordt geïnterpreteerd..... als die wedergeboorte insluitend.”

Als nu cand. Schilder aantoon, dat de inwendige aanwezige genade ligt in de bindende formule, en dat hij die daarom niet aanvaardt, en geen mensch kan dat weerleggen, en ze zeggen toch tegen hem: u mag niet preeken van den Heere Christus, nu niet, en nooit, tenzij ge u bekeert van die ketterij en die insubordinatie, dan kan dr de B. negeeren wat hij wil, en verzwijgen wat hij verkliest, het eenige resultaat is, dat wij tot ds Bos zeggen: ziedaar uw medebidders, laat hen niet wit zwart noemen.

Wij hebben medelijden met een synode, die voor de zooveelste maal moet worden voorbereid door een dergelijke onwaarheidsprekerij, terwijl men meer en meer op die manier zich zelf isoleert alieen met de menschen die te miserabel zijn om serieus te lezen.

K. S.

Een antwoord aan de Gereformeerde ondertekenaars van Oosterbeek I en II

We hebben onzen lezers kennis gegeven van de klacht, die de Geref. ondertekenaars van Oosterbeek deden hooren. De kerkeraad van Heerenveen, die ook door hen aangeschreven was, heeft het volgende antwoord:

GEREFORMEERDE KERK
TE HEERENVEEN.

HEERENVEEN, 30 April 1949.

Waarde broeders,

De Kerkeraad van Heerenveen heeft kennis genomen van Uw „klagbrief“, ondertekend door 22 leden onzer Kerken. Nu is het niet zijn bedoeling in dit schrijven in te gaan op de inhoud van Uw brief, hij wil enkel wijzen op de gevolgen, die de Oosterbeekse conferenties hebben gehad voor het voortgaande werk der vrijmaking alhier, zich er evenwel van bewust, dat deze gevolgen voor al onze Kerken dezelfde zijn. Deze gevolgen n.l., dat de z.g.n. „bezuarden“ in de gebonden kerken zich verschullen achter Uw actie en huns inziens weer een motief hebben om de vrijmaking-van-kerkzonden uit te stellen. De Kerkeraad van de Gereformeerde Kerk te Heerenveen wil er U op wijzen, dat één familie het vorig jaar ten tijde dat werd begonnen met het organiseren van de 1e Oosterbeekse conferentie op het punt stond zich vrij te maken van de kerkzonden, d.i. de enige weg waarlangs hereniging kan komen, maar als gevolg van Uw actie het thans nog niet nodig heeft geoordeeld zich te stellen onder opzicht en tucht van de Kerkeraad alhier. Waarom zou men ook? Door vrijgemaakten wordt zelf immers beweerd, dat hun opvatting over artikel 31 K.O. eenzijdig is!

U begrijpt, dat het voor een Kerkeraad steeds moeilijker wordt de bezuarden er van te overtuigen, dat zij om 's Heeren wil zich hebben vrij te maken van de kerkzonden.

De Kerkeraad van de Geref. Kerk te Heerenveen wil er U dan ook met nadruk op wijzen, dat als gevolg van een en ander de ernst der vrijmaking-van-zonden niet meer wordt gezien als voorheen, de noodzaak er van steeds minder wordt gevoeld. Dit zijn geen incidentele gevallen. U realiseert zich vermoedelijk niet dat een kleine gemeente als Heerenveen nog steeds om 's Heeren wil een strijd voert voor de vrijmaking van zijn Kerk, een vrijmaking-van-zonden, welke strijd door Uw actie, menselijkerwijs gesproken, 'n mislukking draagt te worden. U hebt toch vroeger ook gestreden voor deze vrijmaking, dit in gehoorzaamheid aan den Koning der Kerk? Heeft de Koning der Kerk, die gisteren en heden Dezelfde is, U, Ds B. A. Bos, thans een andere weg, 'n „noodweg“ (zie de Roepers d.d. 16 April l.l.) gewezen waardoor Sion ook kan worden gebouwd „dan 'n „noodweg“, die niets maar dan ook niets gemeen heeft met de vroeger door U aangewezen en alom aangeprezen weg? Wanneer in de jaren 1944/45 vrijmaking 's Heeren eis was, geldt die eis dan niet meer in dezelfde mate in 1949, kan het nu ook wel anders langs een

„noodweg“? Is dit verenigbaar met de stijl van 's Heeren Huis?

Is zowel de strijd voor de vrijmaking, gevoerd door Ds B. A. Bos in de jaren 1944/45, als de inhoud van de Roepers van 16 April 1949 betreffende „het voorstel Amersfoort“ gehoorzaamheidswerk aan den Koning der Kerk, die gisteren en heden Dezelfde is?

Een ding is ook de kerk van Heerenveen tot troost: God houdt Zijn Kerk in stand. Dit neemt niet weg de grote verantwoordelijkheid, die wij allen hebben. De Kerkeraad van Heerenveen weet zich in 's Heeren weg als hij — al is het met vele gebreken — de strijd voor de vrijmaking-van-kerkzonden voortzet. Weet U zich ook in 's Heeren weg, ondanks dat is gebleken dat U — zij het onbewust — het werk der vrijmaking-van-kerkzonden tegenstaat?

Met br. groet,

(volgt ondertekening).

Logicisme of concreetheid?

Dr Berkouwer vindt het de moeite waard, de plaats van een hoofdartikel in te ruimen aan de kwestie van een „handdruk“, publiek en cordiaalst, tusschen twee dominees die elkaar de hand reikten over „de rechterstoelen (van Christus) heen“; Toornvliet, Bos. Hij vindt wat ds D. v. Dijk daarover zei (die deze publieke ostentatie niet wou losmaken van de nog veel publieker iudicia damnatoria of doemvonnissen) een uiting van een logicisme, dat hij niet volgen kan. Niet volgen kunnen is een bekend euphemisme tegenwoordig, voor: ik ben niet als één van deze. En passant vertelt hij, nog steeds in een hoofdartikel, dat ik destijds een presentje van hem — 't was na 1944 — niet wou ontvangen, en het terugzond. Ik was 't geval al vergeten, maar geloof het graag, want ik zou het vandaag nog doen.

Het komt ons voor, dat dr B. niet moet spreken van logicisme bij ons, maar van gebrek aan concreetheid bij hem en de zijnen. Ik geloof nog steeds niet, dat hij weet wat hij zoal publiek onder teekend heeft, en welk visitekaartje hij heeft laten drukken voor menschen, die, laat ons het maar eens zoo zeggen, ouder waren dan hij, en op een bepaald punt ruggegraat hadden, daar waar hij ze miste. Dit laatste verwijten we hem niet; maar als hij publiek zijn handteekening ergens onder zet, en dan stemt met een luid „vóór“ in den naam des Heeren, wel, dan is het goed, hem daaraan te herinneren. Dat is publiek. Wij zanken daar niet meer over; maar hij wil voortdurend doen, alsof het niet gebeurd is. Laat hem niet vergeten, dat hij handelde „in naam des Konings“, en bovendien allerlei publieke hâtelijkheden in rapporten etc. verbreed heeft, die hij niet met niet-publieke vriendelijkheidsjes moet camoufleren. Paulus nam ook geen presentjes aan van de wethouders van Filippi. Lethicisme is een poging om een (we zouden haast ondeugend zeggen: verabsoluteerden, in elk geval van de rest losgemaakten) Schriftinhoud — de „liefde“ — toe te passen op een anderen bodem, dan dien der feiten. Ongeloof.

Trouwens, welken handdruk geeft dr B. zelf? Hij bezweert voor de machten boven en beneden, dat die en die niet „preken“ mag voor Gods volk, want — de man leert dit en dat niet. En als ik dan een bijbel-met-kantteekeningen of een ander boek van die zeer accurate preek-verbod-uitvaardigers bekijk, onder het aspect van de vraag: mogen die menschen zonder waarschuwing onze jeugdverenigingen etc. infiltreren met hun schrijven, dan klangt de man: „wij zaten erop te wachten“, dat zoo'n recensie komen zou, en dan nog enkele van die gelijkheidsjes, die, merkwaardig genoeg, verschijnen in dezelfde week, waarin mijn laatste artikelje over die kantteekeningen die gelijkheidsjes met de feiten komt beschâmen.

Ook dr B. moet eens ophouden zijn publieke handelingen in het vergeetboek te laten overdragen. Aan „ophalen“ hebben wij geen behoefte, maar aan „wegwerken“ evenmin. Synode-handelingen hebben nu eenmaal het ongeluk, dat ze zichzelf aanprizen, en als „beschreven recht“ willen blijven gelden. En „liefde“ is niet los van recht en waarheid; en openbare zaken zijn wat anders dan private; en wie een hoofdartikel schrijft over een niets-zeggend handdrukje van twee particulieren, die toch kerkhistorie willen forceeren, die moet niet vergeten, dat dr B. tot alle ouderlingen zei: geeft dezen menschen geen handdruk in uw ambt. En beter dan een hoofdartikelje over een teruggestuurd cadeautje, is een hoofdartikel over een door dr B. ondertekend rapport over openbare grove zondaren tegen 't 4e, 5e, 6e, 9e gebod van de wet des Heeren. Demonstreert hij met zulke rapporten zijn liefde voor de kerk? Nu dan, laat hem dan niet klagen, als wij hem daarin serieus nemen.

Trouwens, als dr B. nu zoo graag toenaderen wil, en dan de KERK, zie hierboven, daarin liefhebben, waarom weigert dan ook hij als deputaat voor samenspreking te antwoorden op enkele voor de kerk belangrijke vragen van anderen, aan wie hij eveneens mag vragen wat hij wil?

Ik wilde, dat men niet langer over beuzelingen schreef, als de hoofdzaken toegedeekt blijven. 'n Hoofdartikelje over een teruggezonden cadeautje! Heb ik soms hoofdartikeljes geschreven over wat ze uit de

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Greijdanus Viator

(Een herinnering)

Op den 19en Mei zal het een jaar geleden zijn, dat Saekle Greijdanus, die trouwe, noeste en bescheiden werker in Jezus ontslapen is en gekomen aan 't voorloopig einde van de reis. Een reis, een pelgrimage is het leven voor Greijdanus geweest.

Over de vreemdelingschap hier praatte hij weinig. Daar had hij het te druk voor.

Maar een pelgrimsreis is zijn tocht geweest, door schoenmakerswerkplaatsen, collegezalen van de V.U., de pastorieën van Zuid-Beijerland, Rozenburg en Passens in Kampen..... Zóer begeerig naar een beter en hemelsch vaderland.

Als het noodig was, heeft hij dat ook zoo gezegd.

2

Jaren geleden kwamen studenten eens bij hem om een advies. Ze waren in tweestrijd of ze naar een uitvoering van de Matthäus-Passion zouden gaan of niet. En toen ze er niet uit konden komen besloten ze eens den goeden raad van „Greijd“ te vragen. De professor hoorde hen geduldig aan, dacht even na en zei: „Nu, als de heeren niet zeker zijn, dan moeten ze het niet doen. Zoolang een mensch aarzelt, moet hij geen stap verzetten“. En na even gewacht te hebben: „Het is ook niet zoo erg om deze dingen te laten loopen. De heeren moeten niet vergeten, dat we op reis zijn. En als je op reis bent, dan heb je ook niet alles bij je. Dat is ook goed. Dan ga je naar huis verlangen“. Weer even stilte: „Als de reis is volbracht“ — de wenkbrauwen gingen omhoog, die groote trouwe oogen schoten vuur — „en als we straks thuis zijn, dan hebben we alles. De heeren weten het wel: wat geen oog gezien en geen oor gehoord heeft en in geens menschen hart opgeklimmen is“.

Stilte.

2

Toen stond Professor Greijdanus op, geleidde „de heeren“ vriendelijk naar de deur en ging dan weer aan het werk.

Zoo volbracht hij de Christenreise naar de eeuwigheid.

Greijdanus Viator.

Thans wacht hij, in gemeenschap met al de zielen-onder-het-altaar en met al de heiligen den grooten Dag des HEEREN.

En bij ons is de gedachtenis van dezen rechtvaardige ten blijvenden zegen: „als je op reis bent, dan heb je ook niet alles bij je“.

De apostel zei: „Wij zijn in hópe zalig geworden“.

D. E. C.

buurt van dr B. mij teruggestuurd hebben? Nog wel vóór de handteekening van dr B. zich plaatste onder allerlei slechte stukken? Oeh neen, ik heb er niet over gekikt, er is wat beters te doen. Maar als dr B. zulk een thema een hoofdartikel waard vindt, laat hem dan eens gaan informeren bij dr W. G. Harrenstein, die ook zoo over liefde praat. Die stuurde (in kerkeraads-verband) ook iets terug, en het was nog wel een bijdrage, op tijd, om dr B. met heel zijn synode terug te houden van de dwaasheden, die de kerk nu al jaren lang verscheuren. Omdat men niet wil toegeven, wat toch nuchtere werkelijkheid is.

K. S.

Amersfoort

Amersfoort doet weer van zich spreken in verband met den kerkstrijd. De synodocratische kerkeraad lanceerde een voorstel tot „hereeniging“.

Onlangs heeft prof. Holwerda in ons blad in het kort iets weergegeven van het optreden der synodocratische hiërarchie in die plaats. Ook zonder de details, die hij vermeldde, is echter de schande van die historie al monumentaal en officieel vastgelegd in het afzettingsvonnis, dat daar door een ontrouwe classis en ontrouwe ambtsdragers voor het oog des Heeren werd geveld. In dit breede stuk lezen wij tegelijk het wettige besluit, dat de kerkeraad in meerderheid nam overeenkomstig belijdenis en kerkorde, welk besluit voor de satellieten der synode aanleiding werd tot het uitspreken van hun zware vonnis. Hier volgt de tekst:

„De classis Amersfoort van de Gereformeerde Kerken in Nederland, in haar vergadering van 11 Juli 1945, kennis genomen hebbende van de mededeeling van de Broeders: S. J. Popma, G. W. Bennink, J. J. v. d. Burg, A. C. van Buuren, E. Douma, W. Duyn, H. J. Elsinga, T. J. Fennema, J. de Gans, J. M. van Gent, P. Gilhuis, J. A. Hendriks, H. Hoekstra, J. van der Horst, J. Kleemans, P. Koning Hzn, W. Kuipers, P. J. G. Lammens, J. van Loenen, J. F. Mulder, P. H. Pilon, O. de Raadt, G. Ruiter, K. Teerink, C. H. Valkenburg, N. M. G. van Vliet, J. Vonk en H. J. de Vries, allen leden van den Kerkeraad van de Gereformeerde Kerk van Amersfoort: